

۲۰۱۰

سالی بد برای فولاد

Steel in

2010

صنعت فولاد در شرایطی سال ۲۰۱۰ را به پایان برد که پیش بینی های خوشبینانه قبلی در خصوص رونق مجدد بازار به تحقق نپیوست.

تولید کنندگان فولاد، اگر در پایان سال شرایطی به مراتب بهتر از ابتدای آن دارند با این حال آنان رویای بازاری بهتر از بازار کنونی را در سر داشتند. بازاری مانند دوره طلائی ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۸.

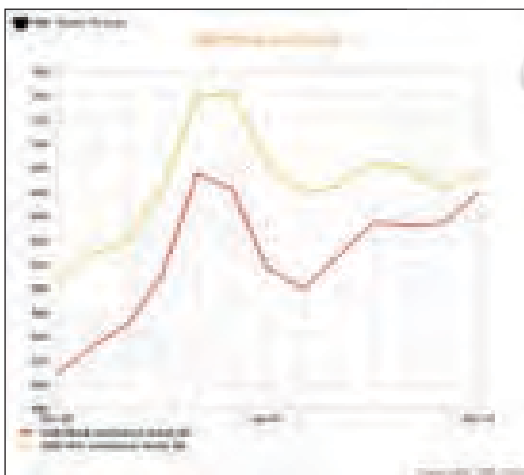
شاخص جهانی فولاد در ابتدای سال ۲۰۱۰ با سرعت خیره کننده ای افزایش یافت (نمودار شماره ۱، سال ۲۰۰۰ برابر با واحد ۱۰۰). این افزایش به اندازه ای سریع بود که به گونه ای ناخواسته بر روی بازار مواد اولیه تاثیر گذاشت و تولید کنندگان سنگ آهن در برزیل، استرالیا و دیگر کشورهای جهان را به تکاپو واداشت.

بیشترین افزایش شاخص در فولاد هائی به چشم می خورد که در صنایع مورد استفاده قرار می گیرند اما فولادهای ساختمانی نیز در فاصله زمانی کوتاهی جهش قیمتی خود را آغاز نمودند.

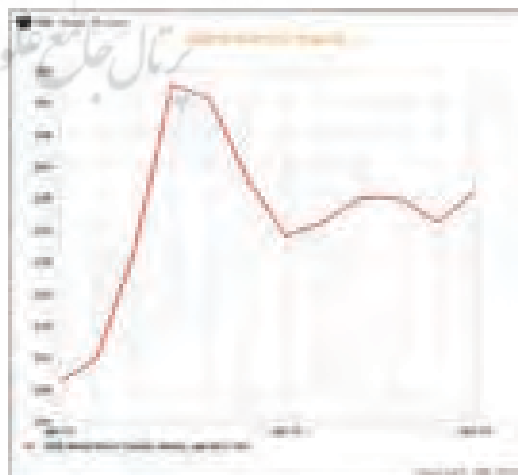
رضازائر حیدری

ژوئیه گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مرکز جامع علوم انسانی

نمودار ۲، مقایسه بهای محصولات طولی و تخت

نمودار ۱، رشد سریع شاخص فولاد در ابتدای سال ۲۰۱۰

با این که بیشترین افزایش شاخص در فولاد هائی به چشم می خورد که در صنایع مورد استفاده قرار می گیرند اما فولادهای ساختمانی نیز در فاصله زمانی کوتاهی جهش قیمتی خود را آغاز نمودند.

۲۰۱۰ یک سال خوب یا یک سال بد؟

وضعیت اقتصادی تولید کنندگان فولاد در سال ۲۰۱۰ تحت تأثیر دو عامل قرار گرفت. دو عاملی که به این صنعت اجازه نداد جای پای خود را به اندازه کافی برای جهش در سال ۲۰۱۱ محکم کند:

الف: ظرفیت خاموش صنعت فولاد. واقعیت نگران کننده در صنایع فولاد جهان در حال حاضر این است که بیش از حد تصور ظرفیت خاموش در این صنعت وجود دارد. با توجه به ظرفیت واقعی قبل از بحران و توسعه های به عمل آمده از سال ۲۰۰۸ تا کنون به نظر می رسد بین دو بیست تا سیصد میلیون تن ظرفیت خاموش در صنعت فولاد جهان وجود داشته باشد که بیشترین بخش آن متعلق به گروه کشورهای مشترک المنافع و اروپای غربی است. در مورد بازگشت کامل ظرفیت در اروپای غربی به خصوص حوزه رود راین با توجه به محدودیت هایی زیست محیطی تردید هائی وجود دارد با این حال در شرق اروپا، هر افزایش در میزان تقاضا، با افزایش بیشتری در میزان عرضه صورت می گیرد و این امر موجب می شود که شرایط بازار متزلزل و غیر قابل اعتماد گردد.

ب: دومین عامل مؤثر بر وضعیت صنعت فولاد افزایش بهای مواد اولیه و انرژی است. واقعیت این است که بهای مواد اولیه شامل سنگ آهن، ذغالسنگ و کک با سرعتی بیش از حد انتظار افزایش یافت. ممکن بود برای محصول نهائی به اندازه کافی تقاضا وجود نداشته باشد اما مواد اولیه این چنین نیست.

دو عامل فوق موجب سقوط بازار در میانه سال گردید. تردید در مورد ادامه رکود و یا رونق بازار موجب شد که تولید کنندگان فولاد در نیمه دوم سال ۲۰۱۰ را با درایت و هشیاری بیشتری حرکت کنند. ورود ظرفیت های خاموش به تولید این بار قدم به قدم صورت گرفت و بیشترین مسئولیت این امر با غول های صنعت فولاد مانند آرسلور میتال و پوسکو بود.

چه خواهد شد؟

صنعت فولاد سال ۲۰۱۱ را با امید بیشتری آغاز خواهد کرد چرا که:

۱- مکانیزم های جدیدی برای تعیین قیمت مواد اولیه ایجاد شده است. بازار می تواند امیدوار باشد به اینکه قیمت هائی که مورد توافق قرار می گیرد از منطق قسوی تری برخوردار است. روی هم رفته و در یک جمله می توان گفت که بهای مواد اولیه اینک به مراتب بیش از آغاز سال ۲۰۱۰ از قابلیت شنواری برخوردار است. به عبارت دیگر به نظر می رسد که تعیین قیمت مواد اولیه به سمت شنواری کامل حرکت می کند و این برای صنعت فولاد و احتمالاً مصرف

کنندگان نهائی خبر خوبی است.

۲- بدون تردید افزایش ظرفیت تولید در ابتدای سال ۲۰۱۱ قدم به قدم و با سنجیدن دقیق شرایط بازار صورت خواهد گرفت. تجربه تلخ سال ۲۰۰۸ و همچنین شرایطی که نیمه سال ۲۰۱۰ پیش آمد تولید کنندگان را بر آن داشت تا با صبر و حوصله بیشتری به تجزیه و تحلیل شرایط پیش روی خود بپردازند.

یک سؤال پیش رو:

آیا به بازار طلائی سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۸ خواهیم رسید؟ به نظر نمی رسد. تقریباً همه بر این عقیده اند که شرایط آن روز بازار در آینده نزدیک تکرار نخواهد شد. حتی بعضی از تجزیه و تحلیل کنندگان مالی بر این اعتقادند که رشد افسار گسیخته قیمت فولاد در آیند، اگر شاهد آن باشیم، می تواند نشانه خطر سقوطی باشد که در پیش روی ما قرار دارد.

اما از سوی دیگر بازار فولاد از رکود خارج شده است. حجم زیادی از فولاد اینبار در منطقه آسیا و آمریکای جنوبی به کار گرفته خواهد شد که خود موجب خروج این صنعت از رکود بیش و پیش از بخش های دیگر اقتصادی است. حرکت آرام افزایشی بهای فولاد احتمالاً در تمام طول سال ۲۰۱۱ ادامه خواهد یافت اگر چه با نوسانات کم و بیش کوچک که زائیده مزاد ظرفیت تولید در این صنعت است.

...و مواد اولیه:

اگر از کک استفاده می کنیم دلیل خوبی برای نگرانی داریم. بهای کک به دو دلیل می تواند با جهش روبرو شود. اول اینکه بهای کک مانند ذغالسنگ تحت تأثیر بهای نفت قرار دهد. اگر نفت گران شود کک هم گران خواهد شد اما با نسبتی بیشتر. نفت صد دلاری به معنای کک ۷۰۰ دلاری است.

اما وجه تمایز کک با دیگر مواد اولیه میزان زیاد تولید دی اکسید کربن در فرآیند تولید این ماده اولیه است. حجم تجارت کک به تدریج در حال کاهش است. چینی ها تمایلی ندارند که به عنوان تأمین کنندگان کک جهان شناخته شوند و دیگر کشور ها نیز نمی خواهند وارد تجارتی شوند که آنها را متهم به گرم کردن زمین می کند. بنابر این اگر کسی به کک نیاز داشته باشد باید راهی برای تولید آن بیابد.

کمتر کشوری از گاز طبیعی برای احیاء آهن استفاده می کند با اینحال گاز در فرآیند های دیگر تولید فولاد نقش مؤثری دارد. خوب یا بد روسیه در حاضر این قدرت را دارد که بر روی بهای گاز تأثیر زیادی بگذارد. بر اساس یک سنت پنج ساله روس ها ابتدای سال جدید را با افزایش بهای گاز برای متحدان پیشین خود در اروپای شرقی آغاز می کنند و امسال نیز استثناء نخواهد بود.

...و در ایران:

آخرین هفته های سال ۲۰۱۰ با افزایش بهای فولاد در جهان همراه بود اما در ایران این حرکت معکوس گردید. بهای فولاد در کشور ما با اقدامات کنترلی دولت روند کاهشی داشت. سال ۲۰۱۱ میلادی در شرایطی در ایران آغاز می گردد که از یک سو اقدامات بازدارند دولت به منظور کنترل بازار فولاد ادامه خواهد داشت و از سوی دیگر تولید کنندگان فولاد در انتظار طرح تحول اقتصادی قرار دارند. این طرح در صنعت فولاد در طی ۵ سال پیاده خواهد شد اما می توانیم انتظار داشته باشیم که بیشترین تأثیر آن در اولین سال اجرایی آن و حتی اولین هفته های اعلام رسمی آغاز آن باشد.

و در پایان همه ما انتظار داریم که در سال ۲۰۱۱ میلادی، با افزایش ظرفیت واحد های فولادی بتوانیم د جای کشور ترکیه رادر خاور میانه بگیریم. شاید اگر به بخش خصوصی توجه بیشتری مبذول کنیم این آرزوی نه چندان بزرگ محقق گردد.

